

Забезпечення стабільності банківської системи в умовах фінансової кризи

Стечишин Т.Б.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи
Тернопільського національного економічного університету

Дідик М.М.

студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

У статті розкрито сутність поняття «стабільність банківської системи». Розглянуто основні характерні ознаки стабільної банківської системи, ініційовані як з боку регулятора, так і з боку банківської установи. Розроблено алгоритм забезпечення стабільності банківської системи. Крім того, у дослідженні проаналізовано показники стійкості комерційних банків на прикладі вітчизняної банківської системи. Запропоновано практичні рекомендації щодо підвищення рівня стабільності банківської системи для забезпечення зростання економіки в цілому.

Ключові слова: стабільність банківської системи, комерційний банк, стійкість банківської установи, достатність капіталу, якість банківських активів, проблемні кредити, фінансово-економічна криза.

Стечишин Т.Б., Дидик М.М. ОБЕСПЕЧЕНИЕ СТАБИЛЬНОСТИ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА

В статье раскрыта сущность понятия «стабильность банковской системы». Рассмотрены основные характерные признаки стабильной банковской системы, инициированы как со стороны регулятора, так и со стороны банковского учреждения. Разработан алгоритм обеспечения стабильности банковской системы. Кроме того, в исследовании проанализированы показатели устойчивости коммерческих банков на примере отечественной банковской системы. Предложены практические рекомендации по повышению уровня стабильности банковской системы для обеспечения роста экономики в целом.

Ключевые слова: стабильность банковской системы, коммерческий банк, устойчивость банковского учреждения, достаточность капитала, качество банковских активов, проблемные кредиты, финансово-экономический кризис.

Stechyshyn T.B., Didyk M.M. PROVIDING STABILITY OF THE BANKING SYSTEM IN FINANCIAL CRISIS

The essence of the concept of "stability of the banking system" is disclosed in the article. The main characteristics of a stable banking system initiated by both the regulator and the banking institution are considered. The algorithm of stability of the banking system is developed. The indicators of stability of commercial banks on the example of the Ukrainian banking system are analyzed in the article. Practical recommendations for increasing the stability of the banking system to ensure the growth of the economy as a whole are proposed.

Keywords: stability of the banking system, commercial bank, stability of the banking institution, capital adequacy, quality of bank assets, problem loans, financial and economic crisis.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перед українською економікою гостро стоїть проблема ефективного функціонування банківської системи. Фінансово-економічні кризові явища нашої держави загострили дану проблему ще більше. Відомо, що розвинута банківська система є основною умовою ефективного функціонування економіки. Тільки через досконалу банківську систему можна здійснити реструктуризацію економіки в цілому. Проблеми банківського сектору гальмують розвиток підприємництва, сприяють занепаду виробництва, а згодом – призводять до економічного спаду в усіх сферах економіки. Тому виникає нагальна потреба

дослідження стабільності банківського сектору, а також виділення рекомендацій щодо підвищення рівня стабільності банківської системи для забезпечення постійного економічного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення стабільності банківської системи є широко досліджуваними. Питанням розробки методичних та практичних аспектів оцінки стабільності банківської системи вагому увагу приділяють вітчизняні науковці. Зокрема, В. Коваленко, Ю. Гаркуша, котрі визначають теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи [4]; О. Дзюблюк та

Р. Михайлюк, які розглядають фінансову стабільність банківської системи як основу ефективного функціонування кредитної системи [2]; Д. Циганюк та В. Гланц, які досліджують механізм забезпечення стабільності банківської системи [11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте в умовах динамічності економічних процесів проблематика стабільності банківського сектору залишається невирішеною, постає потреба у розробленні рекомендацій щодо підвищення рівня стабільності банківської системи для забезпечення постійного економічного зростання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою наукової роботи є здійснення оцінки діяльності банківських установ в період прояву кризових явищ та вироблення рекомендацій щодо підтримання стабільності банківської системи. Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- узагальнити теоретичні підходи до сутності поняття «стабільність банківської системи», та виявити ознаки, фактори впливу та елементи забезпечення стабільності банківської системи;
- проаналізувати показники стійкості комерційних банків в динаміці на прикладі вітчизняних банківських установ з метою виявлення можливостей та загроз підтримання банківської стабільності;
- окреслити перспективи підвищення рівня стабільності банківської системи для забезпечення зростання економіки в цілому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожна країна світу зацікавлена у розвитку власної економіки. Основою економічних успіхів будь-якої держави є фінансова стабільність, яка, у свою чергу, залежить від розвитку банківської системи. До трактування сутності поняття «стабільність банківської системи» підходять по-різному. Це викликано, зокрема, тлумаченням поняття «сутності», як незмінності чи тривалого збереження певного стану чи рівня.

Відак, О. В. Дзюблюк та Р. В. Михайлюк у своєму дослідженні підкреслюють, що стабільність банківської системи передбачає її спроможність з плином часу забезпечити зменшення можливих втрат, належну швидкість їх подолання, створюючи тим можливість для досягнення та підвищення рівня стійкості [2, с. 29]. З точки зору В. Коваленко та Ю. Гаркуші під фінансовою стабільністю банківської системи слід розуміти міру повноти і якості вирішення завдань, поставлених перед нею, виконання

банківською системою своєї місії, що забезпечує досягнення позитивного фінансового результату. Фінансова стабільність характеризує фактичний ступінь досягнення результату, заданого функцією системи [4, с. 128]. Цілком зрозуміло, що відсутній єдиний системний підхід до трактування сутності стабільності банківської системи. На нашу думку, під стабільністю банківської системи доцільно розуміти здатність забезпечувати та підтримувати рівноважний стан банківської системи та оперативно адсорбувати несподівані дії і шоки фінансової системи та реальної економіки.

Розглядаючи фінансову стабільність, потрібно враховувати притаманні їй ознаки, тобто особливості її функціонування як в статичних умовах, так і під впливом зовнішніх шоків. На рисунку 1 виділено сукупність ознак стабільної банківської системи. При виявленні таких ознак варто враховувати як кількісні (дотримання нормативних значень діяльності, вимог мінімізації ризиків та ін.), так і якісні характеристики функціонування банківської системи (рівень довіри, наявність стратегічних планів чи комплексів заходів щодо врегулювання діяльності та ін.).

Крім того, розглядаючи фінансову стабільність банківської системи, треба враховувати її ознаки, що ініціюються як з боку регулятора (наявність механізму регулювання та нагляду, наявність інструментарію впливу центрального банку), так і з боку самих банків (дотримання базових показників в межах рекомендованих значень, лідируючі позиції у рейтингах банківських установ) [4, с. 128]. Виявлення всіх вищевказаних ознак дозволить визначити стан банківської системи як стабільний.

Доцільно побудувати алгоритм дослідження фінансової стабільності банківської системи, складові якого розглянемо детальніше (рис. 2).

Сутність стабільності банківської системи виявляється у процесі ефективного виконання поставлених перед нею завдань. До основних завдань варто віднести наступні: створення грошей та регулювання грошової маси країни; забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів; забезпечення надійності і стабільності функціонування банківських установ з метою безперервного обслуговування економіки. Стабільною є та банківська система, яка спроможна ефективно виконувати належні їй завдання та чітко виконувати свою роль в економіці держави, схильна до власного розвитку та реалізації свого потенціалу.

У процесі функціонування банківської системи виявляють ряд факторів, що мають вплив

Рис. 1. Ознаки стабільності банківської системи

Джерело: складено автором

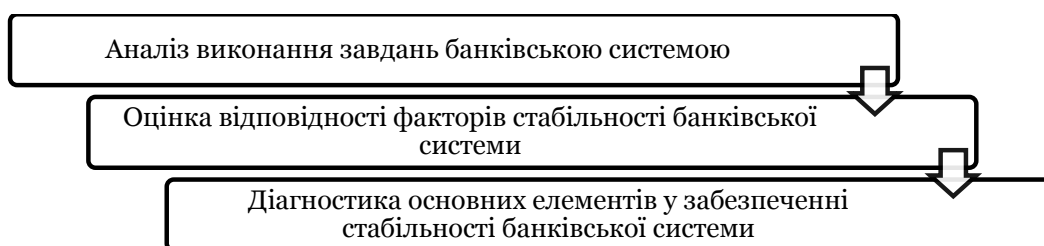

Рис. 2. Алгоритм забезпечення стабільності банківської системи

Джерело: складено автором

на її стабільність, роль і місце яких не можна недооцінювати. Усі фактори, що позначаються на стабільності банківської системи, потрібно аналізувати і виявляти тенденції їх впливу. Фактори, що мають вплив на функціонування та стабільність банківської системи варто поділяти на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносимо нормативно-правові, економічні та соціально-політичні фактори впливу. Внутрішні фактори, у свою чергу, є підконтрольними банківській системі і впливають на її стабільну діяльність більшою мірою, аніж зовнішні. До них належать організаційні, фінансово-економічні та технологічні. Простежимо дію зовнішніх факторів з точки впливу на стабільність банківської системи. Для нормальної діяльності банківської системи, її продуктивного розвитку важливе значення має існування ефективної нормативно-правової бази, яка здатна дієво регулювати банківську діяльність загалом. Соціально-політичні фактори мають вплив на

забезпечення стабільності банківської системи з огляду на впевненість населення у перспективах для розвитку економіки країни. Соціально-політичні фактори є важливими, адже формують рівень довіри клієнтів до банківської системи, їх готовності до здійснення банківських операцій та до користування різноманітними банківськими послугами. Щодо впливу внутрішніх факторів на стабільність банківської системи, то варто зазначити, що важливим у даній групі є рівень менеджменту банківської установи. Від професіоналізму та ефективності керівництва окремої банківської установи може залежати розвиток усієї банківської системи. До наступної групи внутрішніх факторів, які будуть забезпечувати фінансову стабільність банківської системи, належать технологічні чинники. Вони охоплюють орієнтацію на розвиток передових банківських технологій, впровадження нових банківських продуктів і послуг та гарантування належного

рівня інформаційної безпеки. І, звичайно, найбільш вагомий вплив на забезпечення стабільності банківської системи мають фінансово-економічні показники діяльності банківських установ: структура і обсяг власних коштів; якість активів; рівень ліквідності та платоспроможності. Розглянуті зовнішні й внутрішні фактори, що мають вплив на забезпечення стабільності банківської системи, дозволяють зробити висновок, що моніторинг і аналіз цих факторів дозволяє розробити великий інструментарій, який, у свою чергу, дозволяє забезпечити фінансову стабільність.

Вагомим етапом у дослідженні стабільності банківської системи є визначення основних елементів її забезпечення. Елементи забезпечення – це сукупність чинників, засобів та заходів, що направлені на забезпечення стабільності банківської системи загалом. На наш погляд, варто виокремити основні елементи забезпечення стабільності банківської системи (рис. 3).

Одним із найбільш вагомих елементів забезпечення стабільності банківської системи виступає пруденційний нагляд за банківською системою, що спрямований на забезпечення дотримання банками законодавства України і встановлених нормативів з метою уникнення кризових проявів в діяльності банківських установ. Не менш вагомим елементом є правове регулювання та інформаційне банківської діяльності. Вважаємо, що розроблення

нормативно-правових актів НБУ, формування системи стимулів і санкцій за порушення вимог законодавства, забезпечення захисту інтересів вкладників та кредиторів банку, а також формування системи захисту інформації покликані забезпечувати стабільність, запобігати відпливу депозитів, сприяти зміцненню довіри громадян до банківської системи. Макроекономічне становище держави, без сумніву, має опосередкований, однак надзвичайно вагомий вплив на дотримання стабільності роботи банківських установ. Сюди відносимо стан платіжного балансу держави, інвестиційний клімат, стан реального сектору економіки, рівень тіньової економіки. Важливим елементом є здатність до власного розвитку та до реалізації свого потенціалу в діловому співробітництві на міжнародному ринку. Даний елемент залежить від позитивного макроекономічного середовища в державі; від наявності конкурентних переваг на ринку банківських послуг. Він характеризується впровадженням інформаційних технологій, високим рівнем банківського менеджменту. Також елемент здатності банківської системи до розвитку та до реалізації свого потенціалу головним чином залежить від стійкості банківських установ. Фінансова стійкість найбільш повно відображає усі негативні та позитивні тенденції розвитку банківської системи країни. Тому дослідженню забезпечення фінансової стійкості банківських установ доцільно приділити значну увагу.

Рис. 3. Основні елементи забезпечення стабільності банківської системи

Джерело: складено автором

На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки однією з найпоширеніших проблем, пов'язаною із впливом фінансової кризи на діяльність банків, є забезпечення фінансової стійкості українських банківських установ і банківської системи загалом та повернення її стану на докризовий рівень [6]. На наш погляд, найбільш вдалим визначеннями стійкості банківської установи є визначення О. В. Дзюблюка та В. М. Коваль. Зокрема, професор О. В. Дзюблюк зазначає, що стійким є той банк, який здатний витримати максимальний, граничний рівень непередбачуваних втрат, за котрого він зберігає стан ефективного функціонування [2]. В. М. Коваль вважає, що стійкість – здатність комерційного банку виконувати на заданому суспільством рівні притаманні йому функції і роль в економіці незалежно від впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, які перешкоджають їх здійсненню [5]. На нашу думку, доцільно проаналізувати динаміку основних показників роботи банків, що характеризують їх фінансову стійкість найбільш презентабельно. Фінансово стійким є той банк, який має стабільний капітал, ліквідний баланс, вважається платоспроможним і задовольняє вимогам до якості капіталу.

1. *Належність статутного капіталу.* В умовах дестабілізації фінансової, економічної та політичної ситуації в Україні через військові дії загострюються проблеми забезпечення національної безпеки в фінансовій та економічній сферах, у тому числі у банківській складовій. За 2013-2017 роки істотно зросла

частка іноземного капіталу в банківській системі України з 39,5% до 63,6% (рис. 4).

За даними офіційного сайту Міністерства фінансів України станом на 01.11. 2017 року кількість комерційних банків склала 88 (38 банків з іноземним капіталом і 18 – із 100%-им іноземним капіталом та, відповідно, 32 вітчизняних банки, що склало лише 36,4%) [7]. Негативною тенденцією в Україні є те, що відбулось істотне скорочення за тими невеликими банками, де був представлений переважно вітчизняний капітал. З одного боку наявність банків з іноземним капіталом в Україні позитивно впливає на розвиток фінансової системи, адже сприяє залученню іноземних інвестицій. Але присутність значної частки іноземного капіталу в банках може нести потенційний занепад вітчизняних банків; зростання залежності української економіки від негативних зовнішніх чинників, від коливань курсу іноземної валюти; ріст потенційного впливу нерезидентів на прийняття важливих економічних рішень. Велика частка іноземного капіталу призводить до відтоку українських банківських ресурсів за кордон, до обмеження доступу національних позичальників до внутрішніх заощаджень, а відтак – призводить до порушення фінансової стійкості вітчизняних банківських установ.

2. *Достатність капіталу.* У банківській справі серед основних показників діяльності банку, його розвитку та регулювання, головне місце займає показник достатності власного капіталу, або капітальної адекватності масштабам і характеру здійснюваних банком операцій [12]. Достатня величина власного капі-

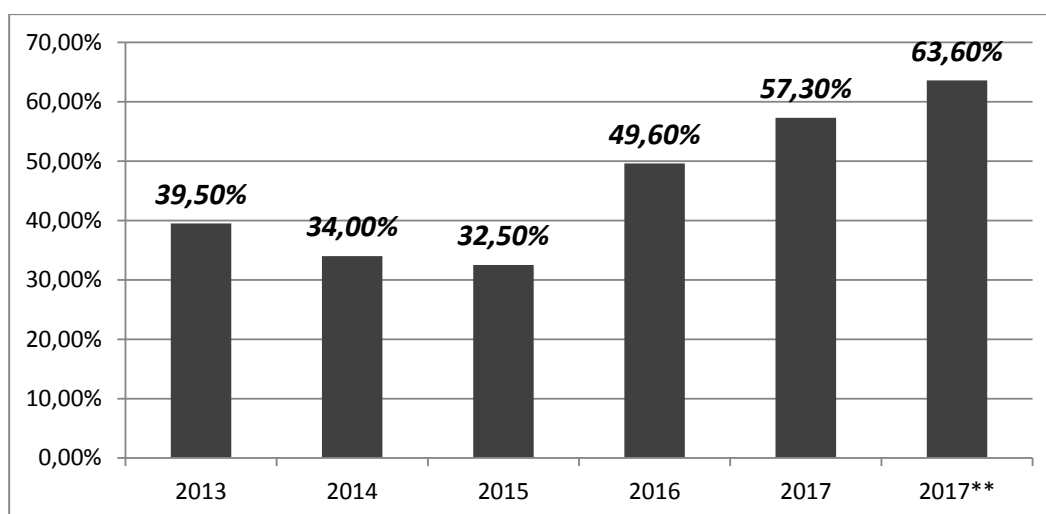

Рис. 4. Частка іноземного капіталу станом на 1 січня за 2013-2017 рр., %

**Станом на 1 листопада 2017 р.

Джерело: складено автором за даними [8]

талу має бути основою для захисту інтересів як вкладників, так і кредиторів, а також гарантією покриття збитків від банківських операцій. Аналіз достатності власного капіталу наведено у таблиці 1. Бачимо, що величина капіталу комерційних банків у 2016 році порівняно із 2014 р. знизилась на 88,8 млрд. грн. Такі негативні тенденції пов'язані насамперед із результатами діяльності та докапіталізацією Приватбанку, а також із швидкісним розгортанням фінансово-економічної кризи у цей період.

Вагомий вплив на стійкість банківської установи має регулятивний капітал, основне призначення якого полягає у покритті негативних наслідків різноманітних ризиків. Обсяг регулятивного капіталу станом на початок 2017 р. порівняно із 2016 р. зменшився на 20,2 млрд. грн. Таке масове скорочення зумовлене, насамперед, через переведення комерційних банків у стан ліквідації та певні збитки, які були отримані внаслідок формування резервів. Але протягом 2017 року спостерігаємо незначне нарощення регулятивного капіталу. Яке, у свою чергу, дозволило покращити значення нормативу достатності регулятивного капіталу (Н2). Цей показник зріс протягом січня-листопада 2017 року з 12,69% до 15,03%, що говорить про виконання банками програм докапіталізації (табл. 1). Збільшення обсягу регулятивного капіталу, хоч і незначне, є безпосереднім доказом підвищення можливості забезпечення захисту вкладів та фінансової стійкості банківської діяльності.

3. *Якість банківських активів.* В процесі діяльності кожного банку слід здійснювати комплексну оцінку формування його ресурсів та напрямів їх розміщення. Тому одним з головних напрямів аналізу банківської діяльності щодо відповідності критеріям стійкості є аналіз його активних операцій. Активи українських діючих банків, без урахування непра-

тоспроможних банків, в 1 півріччі 2017 року становили 1,233 трлн. грн. Найвищу позицію у рейтингу найбільших банків за величиною активів займають Приватбанк (розмір активів склав 230953162 тис. грн.), Ощадбанк (220722793 тис. грн.) та Укресімбанк (168366915 тис. грн.) [9]. Основна складова приросту загальних активів – збільшення портфеля ОВДП України та похідних інструментів Приватбанку внаслідок його переходу до державної власності.

За останні роки простежується динаміка до збільшення загальної суми наданих кредитів (табл. 2). У 2016 році порівняно з 2015 роком збільшення на 4,2% відбулось лише за рахунок надзвичайного росту обсягу міжбанківських кредитів, оскільки обсяги кредитів фізичним та юридичним особам значно скоротились.

Також з таблиці 2 бачимо, що у 2016 році порівняно з 2015 роком обсяг наданих міжбанківських кредитів значно зріс (на 47,4%), що свідчить, у свою чергу, про нестабільність банківської системи, зниження платоспроможності окремих банків та їхню неліквідність.

Великий вплив на проблему стійкості банківської установи на даний момент має нагромадження великих обсягів непрацюючих кредитів у структурі кредитного портфеля усіх банків (рис. 5).

Обсяг проблемних кредитів у кредитному портфелі банків є основним показником його якості. Протягом 2015 – 2017рр. зберігається тенденція щодо погіршення якості кредитного портфеля банків. Згідно з даними НБУ станом на 01.01.2015 року питома вага проблемних кредитів сягала 13,5%. Проте вже у на початок 2016 року досягнула 22,1%, на початок 2017 – 30,5%. А станом на 01.11. 2017 р. сягнула надзвичайних масштабів і становила 55,75%. Приріст непрацюючих кредитів зумовили, зокрема запровадження нових підхо-

Таблиця 1

Динаміка капіталу комерційних банків за 2010–2017 рр. (млн. грн.)

Показник	01.01. 2011	01.01. 2012	01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.11. 2017
Капітал	137725	155487	169320	192599	148023	103713	123784	170057
У тому числі статутний капітал	145857	171865	175204	185239	180150	222170	414668	471603
Регулятивний капітал	160897	178454	178909	204976	188949	129817	109654	110793
Достатність регулятивного капіталу, %	20,83	18,90	18,06	18,26	15,60	12,31	12,69	15,03

Джерело: складено автором за даними [8]

дів щодо оцінки розміру кредитного ризику та зміни класифікації активів (постанова Правління Національного банку України № 351 «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями») [10]. Причиною суттєвого збільшення частки непрацюючих кредитів у Раді НБУ бачать попередню переоцінку якості кредитів ПАТ КБ «ПриватБанк» після його націоналізації. Доцільно й зазначити те, що частка непрацюючих кредитів у банках з державною часткою в капіталі станом на початок листопада 2017 року становила 70,5%, а у банках з приватним капіталом – 24,6%. Отже, дані тенденції є свідченням значного погіршення

якості кредитного портфеля банківських установ України за 2015-2017 роки.

4. *Динаміка депозитних операцій банку.* У період піку фінансово-економічної кризи український банківський сектор зіткнувся з небаченим раніше за масштабами відтоком депозитних коштів з рахунків банків. Так, наприкінці 2014 р. голова НБУ заявила, що відтік депозитів у банківській системі за рік досяг 126 млрд. грн., тобто близько 29 % депозитів фізичних осіб. Таким чином, за 2014 р. з банківської системи забрали майже третину депозитів. Та насправді відтік коштів із банківської системи виявився навіть більшим. Зокрема, обсяг депозитів у національній валюті за підсумками 2014 р. зменшився на 56,3 млрд. грн.,

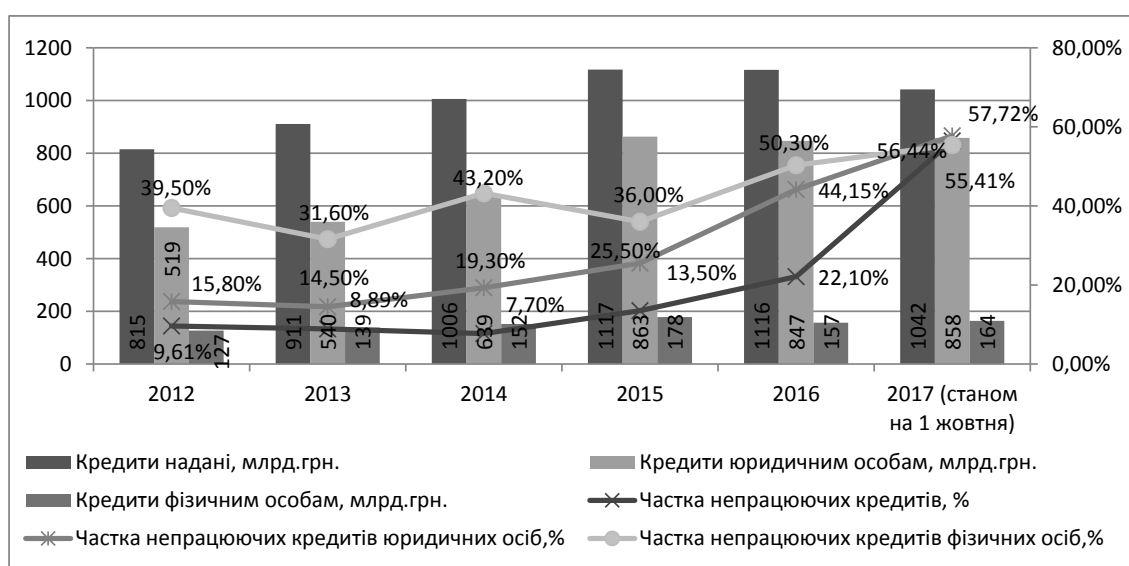

Рис. 5. Частка проблемних кредитів у кредитному портфелі комерційних банків України станом на 1 січня 2012-2017 рр., %

** Станом на 1 листопада 2017 р.

Джерело: складено автором за даними [8]

Таблиця 2
Об'єм та структура кредитного портфеля комерційних банків України за 2012–2017 рр.

Показники	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Кредити надані, млрд. грн.	815	911	1006	1117	1116	1042
У % до попереднього року	–	111,8	110,4	95,9	104,2	–
Кредити юридичним особам, млрд. грн.	519	540	639	863	847	858
У % до попереднього року	–	104,0	118,3	135,1	98,1	–
Кредити фізичним особам, млрд. грн.	127	139	152	178	157	164
У % до попереднього року	–	109,4	109,4	117,1	88,2	–
Міжбанківські кредити, млрд. грн.	169	232	215	76	112	20
У % до попереднього року	–	137,3	92,7	35,3	147,4	–

*Станом на 1 жовтня 2017 р.

Джерело: складено автором за даними [8]

а депозитів в іноземній – на 11,4 млрд. дол., що у перерахунку за офіційним курсом на кінець періоду склало майже 180 млрд. грн. [1]. В цілому, за перший квартал 2017 року сукупний портфель депозитів населення в гривні зріс на 5%. Депозити населення у валюті, навпаки, зменшилися на 2,5%, порівняно з показниками кінця 2016 року. Сукупний портфель депозитів юридичних осіб в гривні також зріс на 5%. У валюті – майже не змінився [3].

5. *Структура доходів та витрат банківської установи.* Важливим показником стійкості банківської установи є отримання прибутків від своєї діяльності. Тому доцільно розглянути структуру доходів та витрат вітчизняних банків у теперішній час, яку зобразимо на рисунку 6. Найбільшу частку серед доходів займають процентні (69,6% усіх доходів). Тому серед основних позитивних тенденцій у структурі доходів третього кварталу 2017 року – тенденція зростання чистого процентного доходу за операціями з населенням, а також зростання чистих комісійних доходів від розрахунково-касового обслуговування, порівняно із попередніми роками. До прикладу, ще станом на 2015 рік комісійні доходи становили 14%.

Структура витрат комерційних банків України в 2017 році (рис. 6) порівняно із структурою витрат у 2015 році набула значно кращої тенденції. Як стверджує професор О. В. Дзюблюк у період загострення фінансової кризи відтік коштів, переоцінка активів через девальвацію, проблемні кредити та необхідність формувати під них резерви стали факторами збільшення витрат банків, які не покривалися відповідними доходами. Це призвело до різкого зростання частки відрахувань в резерви у структурі витрат банків [1]. І ця частка ще

два роки тому становила 45% усіх витрат банківської системи. На сьогодні спостерігаємо значне зменшення частки відрахувань банками до резервів – 19,8%.

Висновки з цього дослідження. Із огляду на зазначені дослідження відзначаємо, що у функціонуванні банківських установ виявлено ряд недоліків та проблем. Зокрема, актуальними залишаються такі: низький рівень капіталізації банків, який обмежує можливості банків щодо нарощування обсягів кредитування, в першу чергу, тоді, коли економіка потребує вагомій фінансовій підтримки; невисока якість активів. Зважаючи на те, що основною частиною активів є кредитні вкладення, то відповідно значно зростають кредитні ризики; постійний дисбаланс у структурі активів і пасивів, що веде до пониження рівня банківської ліквідності; непостійний рівень прибутковості банків. Тому доцільними є дії задля певного запобігання входженню в українську банківську систему іноземних банків із низькою репутацією та незадовільними рейтингами. Також варто стимулювати приплив капіталу в банки за рахунок залучення коштів акціонерів. А для цього слід розкривати інформацію про власників банківських установ, а також підвищувати прозорість та відкритість банків. Щоб попередити виникнення проблемних кредитів, банку варто вдаватись до регулярного сканування кредитного портфеля, постійної роботи із своїми клієнтами. А також, оскільки саме приплив депозитів є джерелом існування усього банківського сектору, то варто забезпечити так званий зовнішній захист депозитів, який має на меті створення спеціальних фондів, які виступають гарантами повернення вкладів на випадок банкрутства.

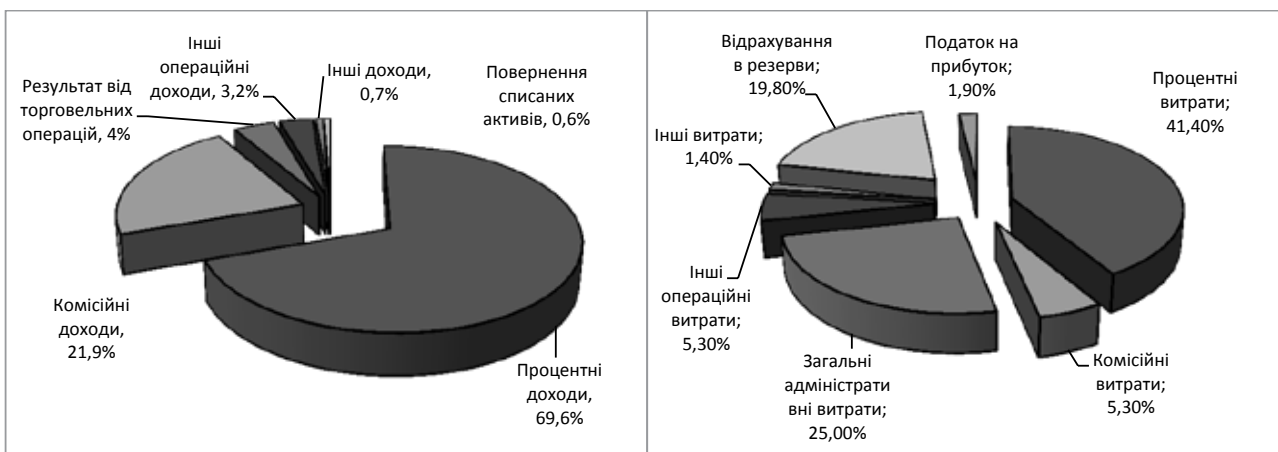

Рис. 6. Структура доходів та витрат вітчизняних банків станом на 1 листопада 2017 року

Джерело: складено автором за даними [8]

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дзюблюк О. Актуальні проблеми розвитку банківської системи України [Ел. ресурс] / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2016. – № 1. – С. 3-32. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3680>.
2. Дзюблюк О. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи : монографія / О. В. Дзюблюк, Р. В. Михайлюк. – Тернопіль : Терно-граф, 2009. – 316 с.
3. Віннічук Ю. Наскільки зросли вклади населення в банках [Електронний ресурс] / Ю. Віннічук – Режим доступу: https://biz.censor.net.ua/resonance/3026108/naskilki_zrosli_vkladi_naselennya_v_bankah.
4. Коваленко В. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи / В. Коваленко, Ю. Гаркуша // Вісник НБУ. – 2013. – № 9. – С. 126-131.
5. Коваль В. М. Надійність і стійкість комерційних банків: оцінка та регулювання [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / В. М. Коваль ; Київський національний економічний університет. – Київ, 2001. – 20 с.
6. Марич М. Г. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку [Електронний ресурс] / М. Г. Марич, А. В. Марич // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 17. – С. 698-703. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf>.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/bank/stat/>
8. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
9. Рейтинг найнадійніших банків України 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/rating-banks>
10. Рішення Ради НБУ Про діяльність Правління Національного банку України щодо розвитку банківської системи та окремих нормативних актів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=127892.
11. Циганюк Д. Л. Механізм забезпечення стабільності банківської системи: зарубіжний досвід та українські реалії [Електронний ресурс] / Д. Л. Циганюк, В. Н. Гланц // Вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 2. – С. 40-45. – Режим доступу: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/53218/4/Tsyhaniuk_Bankivska_systema.pdf
12. Яремчук О.В. Аналіз достатності власного капіталу банку [Електронний ресурс] / О. В. Яремчук, К. Л. Ларіонова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2011. – № 1. – Режим доступу: <http://fkf.org.ua/article/view/29107/26232>

REFERENCES:

1. Dzyublyuk, O. (2016) Aktualni problemy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy [Actual problems of the development of the banking system of Ukraine]. Bankivska sprava [Banking], vol.1, pp. 3-32. Available at: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3680>
2. Dzyublyuk O. V., Mykhailiuk, R. V. (2009) Finansova stiiikist bankiv yak osnova efektyvnoho funktsionuvannia kredytnoi systemy : monohrafiia [Financial stability of banks as a basis for effective functioning of the credit system : monograph]. Ternopil: Terno-hraf.
3. Vinnichuk Yu. (2017) Naskilky zrosly vklady naselennia v bankakh [How much has increased deposits of individuals in banks]. Available at: https://biz.censor.net.ua/resonance/3026108/naskilki_zrosli_vkladi_naselennya_v_bankah
4. Kovalenko V., Harkusha Yu. (2013) Teoretychni ta metodychni pidkhody do otsiniuvannia finansovoi stabiilnosti bankivskoi systemy [Theoretical and methodical approaches to the assessment of the financial stability of the banking system]. Visnyk NBU [Bulletin of the NBU], vol. 9, pp. 126-131.
5. Koval V. M. (2001) Nadiinist i stiiikist komertsiiinykh bankiv: otsinka ta rehuliuвання [Reliability and resilience of commercial banks: assessment and regulation] (PhD Thesis). Kyiv: Kyiv National Economic University.
6. Marych M. H., Marych A. V. (2017) Otsinka finansovoi stiiikosti komertsiiinykh bankiv Ukrainy na suchasnomu etapi rozvytku [Estimation of financial stability of commercial banks of Ukraine at the present stage of development]. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky [Global and national problems of the economy], vol. 17, pp. 698-703. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf>.
7. Ministry of Finance of Ukraine (2018) Pokaznyky diialnosti bankiv [Performance indicators of banks]. Available at: <http://index.minfin.com.ua/bank/stat/>
8. National Bank of Ukraine (2018) Pokaznyky diialnosti bankiv [Performance indicators of banks]. Available at: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.

9. Forynshurer (2018) Reitynh nainadiinishykh bankiv Ukrainy 2017 [Rating of Ukraine's most reliable banks in 2017]. Available at: <https://forinsurer.com/rating-banks>.

10. National Bank of Ukraine (2018). Rishennia Rady NBU Pro diialnist Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy shchodo rozvytku bankivskoi systemy ta okremykh normatyvnykh aktiv [Decision of the NBU Council on the activities of the Board of the National Bank of Ukraine on the development of the banking system and certain regulations]. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=127892

11. Tsyhaniuk D. L., Hlants V. N. (2014) Mekhanizm zabezpechennia stabilnosti bankivskoi systemy: zarubizhnyi dosvid ta ukrainski realii [The mechanism of ensuring the stability of the banking system: foreign experience and Ukrainian realities]. Visnyk Ukrainskoi akademii bankivskoi spravy [Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking], vol. 2, pp.40-45. Available at: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/53218/4/Tsyhaniuk_Bankivska_systema.pdf.

12. Yaremchuk O.V. Larionova K. L. (2011) Analiz dostatnosti vlasnoho kapitalu banku [Bank equity adequacy analysis]. Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky [Financial and credit activity: the problem of theory and practice], vol. 1. Available at: <http://fkd.org.ua/article/view/29107/26232>.